

УДК 346.1

Качмар Зоряна Олександрівна –
студентка 1 курсу магістратури, 2 групи
Господарсько-правового факультету
НЮУ ім. Ярослава Мудрого

Zoriana O. Kachmar –
5th year student, group 2
Economic Law Faculty
Yaroslav Mudryi National Law University
(77 Pushkinska St., Kharkiv, 61024, Ukraine)

Декодифікація чи рекодифікація: що чекає господарське законодавство в Україні

У статті проаналізовано сучасний стан господарського законодавства України, зосереджено увагу на неодноразові спроби скасувати Господарський Кодекс України, який ще з моменту його прийняття і до сьогодні зазнає критики, а також на переваги такого способу систематизації законодавства як кодифікація, у тому числі з посиланням на зарубіжний досвід, доведено необхідність критично переосмислити та забезпечити максимальну повноту регулювання відносин у сфері господарської діяльності, запропоновано обрати більш оптимальний варіант удосконалення господарського законодавства, яким на сьогодні є рекодифікація Господарського Кодексу України на противагу декодифікації, що виступає як досить радикальний спосіб законодавчих змін.

Ключові слова: Господарський Кодекс України, кодифікація, оновлення господарського законодавства, скасування Господарського Кодексу України, економічні відносини, декодифікація.

В статье проанализировано современное состояние хозяйственного законодательства Украины, акцентировано внимание на неоднократные попытки отменить Хозяйственный кодекс Украины, который еще с момента его принятия и до сих пор подвергается критике, а также на преимущества такого способа систематизации законодательства как кодификация, в том числе со ссылкой на зарубежный опыт, доказана необходимость критически переосмыслить и обеспечить максимальную полноту регулирования отношений в сфере хозяйственной деятельности, предложено выбрать наиболее оптимальный вариант усовершенствования законодательства, которым на сегодня является рекодификация Хозяйственного Кодекса Украины в противовес декодификации, что выступает как достаточно радикальный способ законодательных изменений.

Ключевые слова: Хозяйственный Кодекс Украины, кодификация, обновление хозяйственного законодательства, отмена Хозяйственного Кодекса Украины, экономические отношения, декодификация.

Z.O. Kachmar Decodification or Recodification: What is Waiting for Commercial Legislation in Ukraine

The article is analyzed the current state of economic legislation of Ukraine, concentrated the attention on repeated attempts to abolish the Commercial Code of Ukraine, which has been criticized since its adoption and still, as well as on the benefits of such systematization of legislation as codification, including with reference to foreign experience, proved the necessity to think over critically and to provide the maximal plenitude of regulation of relations in the sphere of economic activity, is offered to choose the more optimal variant of improvement of economic legislation, what for today is the re-codification of Commercial Code of Ukraine in a counterbalance of decodification, which comes forward as a rather radical way of legislative changes.

It is well proven that existence of a single codified act, which regulates relations in the field of economic activity, is important enough for direct participants of economic relations, who are interested in clearly structured, compact and, most importantly, stable legislation, which has established practice of application and is suitable for consistent planning of future capital investments.

It is outlined that acceptance of the Commercial Code of Ukraine was a necessary and important step in the development of the legal system of Ukraine, and has for an object to promote the business activity of economic entities, the development of entrepreneurship and, on this basis, to improve the efficiency of public production, its social orientation, and that efficiency of the system of economic legislation has increased significantly due to the constant work on improving the quality of economic and legal norms.

Keywords: *Commercial Code of Ukraine, codification, updating of economic legislation, abolition of the Commercial Code of Ukraine, economic relations, decodification.*

Постановка проблеми. Питання кодифікації законодавства в усі часи є досить актуальним. Саме такий спосіб систематизації господарського законодавства було обрано законодавцем в Україні. Так, необхідність прийняття Господарського Кодексу України (далі – ГК України) розглядалась як нагальна потреба, оскільки створення гармонійної та ефективної системи законодавства України є одним із найважливіших напрямків розвитку української правової системи в умовах становлення демократичної, правової, соціальної держави. [4]

Так, попри опір та неконструктивну критику противників існування ГК України, його було прийнято 16 січня 2003 року, і вже з 1 січня 2004 року він набрав чинності. Відтоді минуло 15 років і за цей час ефективність системи господарського законодавства значно зросла, що зумовлено постійною роботою з удосконалення якості господарсько-правових норм. У основу такої роботи покладено поглиблення процесів кодифікації, нарощування змісту Кодексу за рахунок доповнення його новими положеннями, а також врахування європейського досвіду та сучасних тенденцій розвитку у сфері економіки. Так, станом на сьогодні, до чинного ГК України 104 рази було здійснено внесення змін і доповнень. Останні зміни, внесені до Кодексу, наберуть чинності 21 жовтня 2019 року, що пов'язано з набранням чинності Кодексу України з процедур банкрутства, і 1 січня 2020 року, відповідно, передбачається внесення змін до ст.160 ГК України, яка визначає правомочності щодо використання географічного зазначення. [3]

Однак, існуючий сьогодні ГК України експерти оцінюють як документ, що фактично «законсервував» багато речей з радянських часів і законодавства того часу. Наголошується також, що «із двома кодексами нас Європа не зрозуміє», що на сьогодні є важливим моментом в рамках

процесу євроінтеграції України до складу Європейського Союзу.

Критика ГК України почалася ще з моменту розробки проекту Кодексу та не припинилася і сьогодні. Так, за весь час існування ГК було щонайменше три спроби його скасування, що знайшло відгук і на урядовому рівні. Одним із головних аргументів є теза про невідповідність такої ситуації практиці та законодавству європейських і інших держав. Однак, чи не поспішає Україна зі скасуванням ГК України? Наразі, може більш виваженим рішенням було б обрати курс на рекодифікацію ГК України, з огляду на модернізацію Цивільного кодексу України (далі - ЦК України) у відповідності до європейського законодавства.

Постановка проблеми. Юридична спільнота в Україні в черговий раз обговорює можливість скасування ГК України. Остання спроба декодифікації ГК відбулася у листопаді 2015 року, ініціатором якої вкотре виступило Міністерство юстиції України. 30 листопада 2015 року заступник міністра юстиції з питань європейської інтеграції С. Петухов зазначив, що ГК базується на застарілих радянських нормах і концепціях регулювання господарських відносин у державі. «Кодекс не модернізувався протягом 10 років і не відображає реального стану речей, документ заважає веденню бізнесу в Україні», – наголосив він. Дискусія щодо скасування ГК гостро обговорювалася і на урядовому рівні, і на засіданнях Комітету з корпоративного права та фондового ринку Асоціації правників України, а також на круглому столі у Вищому господарському суді України (був ліквідований 15 грудня 2017 року). Так, укотре стикнулися діаметрично протилежні думки правників щодо необхідності скасування ГК України. [5]

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання кодифікації та декодифікації ГК України було дослідженням чималої кількості вітчизняних вчених. Одна

група послідовно відстоювала ідею необхідності розробки, прийняття та забезпечення функціонування ГК України на основі історичного і зарубіжного досвіду. Серед вчених цієї групи можна назвати А.Г. Бобкову, О.М. Вінник, С.М. Грудницьку, Д.В. Задихайла, О.Р. Зельдіну та інших. Праці другої групи вчених були присвячені питанню регулювання відносин в економіці на основі положень ЦК України та скасування ГК України. Серед таких вчених можна назвати І.В. Спасибо-Фатєєву, Я.М. Шевченко та інших.

Невирішені раніше проблеми. 18 жовтня 2018 року Верховною Радою України було прийнято Кодекс України з процедур банкрутства, що набув чинності 21 жовтня 2019 року, який замінив, прийнятий 14 травня 1992 року Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Та чи не доцільніше було б включити положення, що містяться в Кодексі України з процедур банкрутства, до складу ГК України, додавши таким чином до структури ГК України ще один розділ? Чи слід розглянути можливість збільшення кодексів з регулювання кожної окремої правової сфери, як-от Інноваційний Кодекс, Конкурентний Кодекс, Інвестиційний Кодекс?

Також на увагу заслуговує необхідність приведення до єдності дефініцій, що по-різному висвітлені в різних законодавчих актах, з метою полегшення їх правозастосування, у тому числі і судами України, з урахуванням того, що одночасно з закликами скасування ГК України лунали і заклики про скасування господарських судів в Україні. Для забезпечення єдності правового регулювання господарських правовідносин, слід розглянути можливість виключення з ЦК України положень зокрема тих, що стосуються ліквідації юридичних осіб, так як наразі прийнято новий Кодекс присвячений цьому питанню. Прийнятий 6 лютого 2018 року Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», що набрав чинності 17 червня 2018 року і покликаний врегулювати відповідні відносини з належним ступенем деталізації, забезпечити необхідну гнучкість регулювання, усунути існуючі в діючих актах дублювання та розбіжності [6], разом з існуючими Законами України «Про акціонерні товариства» та «Про господарські

товариства» регулює відповідні відносини в рамках окремого нормативно-правового акту. І знову ж таки, чи не доцільніше включити відповідні норми, що містяться в цих Законах, до складу єдиного кодифікованого акту – ГК України? Якщо тільки законодавець не збирається декодифікувати ГК України, тоді існування таких окремих Законів було б виправданим.

Метою цієї статті є обґрунтування передчасності скасування ГК України, необхідності його якісного оновлення, висвітлення важливості заходів, спрямованих на удосконалення господарського законодавства на основі ГК України з урахуванням позитивних прикладів зарубіжних правових систем.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день в Україні, як і в багатьох державах Європи та світу, відносини у сфері економіки регулюються одночасно двома кодексами – в Україні це Цивільний кодекс України та Господарський кодекс України.[1] Їх норми часто співвідносяться між собою як загальні та спеціальні. У переважній більшості, спеціальними є норми ГК України по відношенню до норм ЦК України, хоча може бути і навпаки. Цей принцип («*lex specialis derogat generali*» – спеціальний закон витісняє загальний) відповідає світовій практиці ще з часів Давнього Риму і не викликає здивувань чи заперечень зарубіжних юристів. Двома кодексами відносини в економіці України регулюються із 1 січня 2004 року і до сьогодні. Діяльність усіх учасників у сфері економіки та практика господарських судів України за цей час здобули певний досвід і виробили алгоритми співвідношення норм двох кодексів. Як зазначається у вступі до останньої версії науково-практичного коментаря ГК України «обидва кодекси введені в дію з 1 січня 2004 року, і надалі ГК України становить необхідну ланку, важливу складову утвердження суспільного господарського порядку в Україні, реального правопорядку у сфері господарювання» [2, с. 3]. Утім, окремі представники наукової школи цивільного права далеко не вперше активізували діяльність, спрямовану на скасування чинності ГК України.

Узагалі, Україна — одна з перших держав СНД, де підприємницькі, комерційні відносини регулюються спеціальними господарськими

кодексами. При розробці та прийнятті ГК України враховувалася необхідність забезпечення в системі правового регулювання господарської діяльності взаємодії державного регулювання економіки та ринкової саморегуляції, встановлення більш стабільних і чітких «правил гри» в економіці. ГК України має на меті сприяти діловій активності суб'єктів господарювання, розвитку підприємництва та на цій основі - підвищенню ефективності суспільного виробництва, його соціальної спрямованості.

Слід відзначити, що ГК України привернув увагу зарубіжних вчених, текст якого був переведений на англійську мову. Цю роботу виконав професор порівняльного права Лондонського університету Ст. Батлер, який відзначив у анотації та у передмові до перекладу: «З усіх кодексів, прийнятих у країнах СНД з початку переходу до ринкової економіки, Господарський кодекс розроблений Донецькою школою є самою незвичайною, інноваційною частиною законодавства». Додатково, як зазначає академік В. К. Мамутов, ГК України став доступний на відповідних національних мовах в Польщі та Білорусі. [7]

Основні класичні та сучасні економічні теорії вказують на неможливість та неефективність функціонування ринкової економіки без державного втручання. Об'єктивні економічні закони потребують підтримки юридичного законодавства держави. При цьому законодавство, яким регулюються відносини в економіці, повинно мати спеціалізований характер. На сьогодні ж другою групою вчених українській економіці нав'язується напрям регулювання у ній на основі узагальненого цивільного законодавства.

Прагнучи підкорити регулювання сфери господарських правовідносин цивільному законодавству, ініціатива скасування ГК України завжди знаходить своїх прибічників. Звісно, наявність одночасно і Господарського Кодексу, і Цивільного кодексу, не є характерною для деяких країн. Проте такі європейські країни як Німеччина, Іспанія, Португалія, Франція, Латвія, Люксембург, Естонія, Болгарія, Туреччина, Естонія, Королівство Бельгія, Республіка Казахстан, характеризуються наявністю чинних комерційних кодексів. [8]

З урахуванням того, що систематизація законодавства, зокрема шляхом його кодифікації, є притаманною саме країнам романо-германської правової системи, слід звернути увагу на те, що навіть у країнах англосаксонської правової системи, якими є США та Велика Британія, діють значні за обсягом писані правові акти, що є джерелами господарського права зазначених країн. Так, Велика Британія, у якій відсутня конституція в класичному її розумінні (як єдиний писаний правовий акт), здійснює регулювання господарських правовідносин за допомогою «Акту про компанії». У свою чергу, в США на сьогодні діє Єдиний торговий кодекс, який діє в усіх штатах за винятком Луїзіани, Вірджинії та федерального округу Колумбія. Цей Кодекс було прийнято в 1952 році, після чого було видано ще вісім його редакцій, і сьогодні в США діє редакція Єдиного торгового кодексу 1990 року. [15]

До речі, досвід кодифікації господарського законодавства України досі залишається затребуваним. Прикладом тому є інтерес, який виявляють до ГК України наукові кола та органи державної влади Республіки Казахстан. Зокрема, з метою вивчення досвіду розробки ГК України в 2011 році до Інституту законодавства Верховної Ради України (м. Київ) та Інституту економіко-правових досліджень НАН України (м. Донецьк) з офіційним візитом приїздила делегація Республіки Казахстан, яка була представлена вченими із провідних наукових організацій і працівниками Міністерства юстиції цієї Республіки.

Для розвитку цього співробітництва у вересні 2012 року в м. Астана було організовано міжнародну науково-практичну конференцію «Систематизація законодавства в сфері підприємництва: стан і перспективи», за підсумками якої було видано збірник наукових праць українських і казахських дослідників, присвячених визначенню напрямів кодифікації норм підприємницького права Республіки Казахстан. Примітно і те, що аналіз проекту Підприємницького кодексу Республіки Казахстан з відповідною оцінкою його положень було виконано українськими вченими-господарниками. Результатом цієї плідної спільної роботи стало ухвалення 29 жовтня 2015 року. Парламентом Республіки Казахстан Підприємницького кодексу, як основоположного

акта, який визначає правові, економічні та соціальні умови і гарантії здійснення підприємництва, взаємодії суб'єктів підприємництва та держави. Підприємницький кодекс Республіки Казахстан складається з 324 статей і набув чинності з 01 січня 2016 року. [9]

Казахстанський кодекс є першим кодексом такого виду (без урахування українського) на території колишнього СРСР. При цьому, слід відзначити, що розробка кодексу супроводжувалася гострою дискусією прибічників та супротивників кодифікації підприємницького права, що, як відзначається казахстанськими юристами, асоціювався „із давнім спором, який виник у 1960 роки і був пов'язаний із зародженням теорії господарського права“. На адресу проекту Кодексу лунала критика з боку вчених цивілістичного напрямку, що заперечували доцільність ухвалення кодексу та наполягали навіть на загрозі „розвалу“ правової системи Казахстану.

Не можна не відмітити, що у Бельгії в 2013 році прийнято найбільш об'ємний Господарський кодекс (Code de droit économique), що складається із 18 книг та за структурою наближений до ГК України (загальні положення про господарську діяльність, загальний статус компаній, положення про конкуренцію, захист прав споживачів, безпеку продуктів та послуг, господарські контракти, електронну комерцію, банківську справу та фінанси, право промислової власності, провадження у спеціалізованих комерційних судах тощо). Кодекс набрав чинності 21 травня 2014 року. [13]

Таким чином, можна зробити висновок, що деякі країни, такі як: Бельгія, Казахстан, тільки прийняли свої Господарські Кодекси, тобто країни прагнуть врегулювати господарські правовідносини саме за допомогою єдиного кодифікованого акту, що треба враховувати, вирішуючи питання залишити чи ні ГК України.

Також, незважаючи на те, що на сьогодні відносини в економіці в Російській Федерації регулюються на основі цивільного кодексу, там теж ведеться досить активна діяльність з розробки проекту Підприємницького Кодексу РФ, враховуючи при цьому досвід українського законодавця. [10]

Проте навіть в умовах поінформованості про стан правового регулювання господарських

відносин в інших країнах, противники кодифікації господарського законодавства України неодноразово вживали заходів, спрямованих на скасування ГК України. Так, у 2008 році, про наміри скасувати ГК України також заявляла Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко. Тоді було розроблено проект Закону України «Про основні засади господарської діяльності», який мав врегулювати відносини у сфері господарювання на якісно новому рівні. Проект Закону було винесено на розгляд Верховної Ради України (реєстр. № 3060). Намаганням замінити ГК України неповноцінним Законом, що налічував 23 статті, було поставлено під загрозу існування самої системи господарського законодавства України, яка забезпечує налагоджену діяльність сотень тисяч суб'єктів господарювання. Економічні збитки у разі ухвалення цього законопроекту могли б у своїй сукупності паралізувати господарський механізм держави. Однак своєчасна реакція вчених-господарників, а також юристів-практиків дала змогу запобігти негативним наслідкам. Справа до голосування так і не дійшла – врешті-решт, проект було відкликано у 2010 році. [5]

У 2014 році з метою ліквідації системи господарських судів було здійснено спробу скасувати ГК України. Про цей факт свідчить законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та інших законодавчих актів щодо удосконалення засад організації та функціонування судової влади відповідно до європейських стандартів», який був поширений Державною судовою адміністрацією і побічно набув розголосу в ході брифінгу Міністра юстиції України. [11] До того ж цей законопроект передбачав скасування Господарського процесуального кодексу України.

Спроби дезорганізувати систему господарського законодавства України були також здійснені і в листопаді 2015 року, коли Міністерство юстиції України несподівано анонсувало прес-конференцію, присвячену ініціюванню питання щодо скасування ГК України. Хоча, як завжди, вагомим аргументів висловлено не було, утім журналістам було надано великий обсяг неправдивої інформації, яка, на думку ініціаторів, повинна стати основою для рішучих заходів зі скасування ГК України.

Після незначної перерви 21.01.2016 р. було проведено ще одну прес-конференцію під головуванням Міністра юстиції України, спрямовану на штучне зменшення ролі і значення ГК України в регулюванні економічних відносин. Знову ініціатори заходу масивними словесними атаками намагались публічно знищити цінність ГК України.[13]

Незважаючи на все це, спільними зусиллями прогресивно налаштованої частини юридичної громадськості та представників бізнес-асоціацій вдалося запобігти вчиненню необдуманих кроків, що могли завдати значної шкоди правовій та економічній системам України.

Неприйнятними є посилення ініціаторів скасування ГК і на визнання бізнес-середовищем господарської кодифікації такою, що перешкоджає розвитку підприємництва та інвестиційній привабливості. Подібні голослівні твердження та звернення до знеособленого «бізнесу» позбавлені логічного забарвлення та є піар-маніпуляцією. Міністерство в цьому випадку не тільки не впроваджує економічної політики, а й, по суті, не розуміє потреб підприємництва. Комерсант абстрагований від конкретних галузей законодавства, але зацікавлений у чітко структурованому, компактному і, головне, стабільному законодавстві, що має усталену практику застосування й придатне для послідовного планування майбутніх капіталовкладень.

Звісно, можна наводити інші аргументи щодо недоцільності декодифікації, наполягати на комплексності регулювання господарських відносин, відстоювати позитивні моменти багатьох інститутів господарського права. Разом із тим куди ж ініціатори перенесуть норми про засади державного регулювання економіки, господарські договори та особливості їх укладання, виконання та розірвання, приписи про види та відмінності господарських зобов'язань, підстави їх виникнення та виконання, критерії поділу господарських відносин на комерційні та некомерційні, види підприємств та їх об'єднань, дієві та напрацьовані норми про штрафні та оперативно-господарські санкції тощо?

Якщо ж розкидати по спеціальних законах — це створить нові прогалини в їх регулятивній дії на господарські відносини. Якщо ж скупчити

в ЦК і запропонувати громадянам, інвесторам та суддям розбиратися з новим товстим талмудом, продовжуючи ігнорувати особливість господарського законодавства? Чи може потрібно взятися до роботи, усунути недоліки ГК та дати економічним праводносинам спокій та стабільність?! Неупереджена відповідь на ці запитання явно не на користь ініціаторів декодифікації господарського законодавства. [12]

Тим більше, враховуючи євроінтеграційні прагнення України та підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, навряд чи скасування ГК України могло б свідчити про зближення з європейськими правовими принципами. [13]

З іншого боку, рекодифікація, що розглядається у значенні системних суттєвих нововведень відносно змісту та структури кодексу, без створення нового, що сьогодні є вектором розвитку цивільного законодавства, також могла б бути дієвим засобом якісного оновлення ГК України.

Узятий Україною курс на побудову правової держави поставив вимогу кардинального реформування всіх сфер суспільного та державного життя. Це вимагає ґрунтовного та всебічного дослідження суперечностей, що існують в суспільстві, а особливо колізій, що виникають у відносинах, регульованих правом. [14]

При цьому перед законодавчим органом нашої країни стоїть досить непросте завдання належним чином привести у відповідність досить розгалужену систему праводносин у сфері господарської діяльності. Для існування в Україні продуктивної ринкової економіки необхідні дієві, відповідаючі умовам сучасності правові засоби, прогресивні форми і методи регулювання, реалізації та модернізації господарських процесів. Тому нагальним є завдання утвердити та закріпити ключову роль ГК України в усіх сферах правового регулювання відносин у сфері економіки. Для цього необхідно:

- 1) подолати множинність нормативно-правових актів;
- 2) узгодити нормативно-правові акти між собою;
- 3) подолати невизначеність правового статусу таких суб'єктів як

негосподарюючі суб'єкти, фермерські господарства, особисті селянські господарства тощо.

При цьому, безсумнівним є той факт, що в Україні як і в інших країнах світу романо-германської правової системи, окрім кодифікованих актів існують і окремі нормативно-правові акти, що регулюють певну, більш вузьку сферу правових відносин. У той же час, чи не доречніше було б норми та положення нещодавно прийнятого Кодексу України з процедур банкрутства, Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», Закону України «Про акціонерні товариства» та Закону України «Про господарські товариства» включити до складу ГК України, щоб не розпорошувати правові норми в декількох нормативних актах? Зважаючи на те, що Закон України «Про господарські товариства» вже є частково нечинним.

Висновки.

1. Господарський Кодекс України є важливою частиною національного законодавства України. Саме в ньому зосереджено той масив правових норм, за допомогою яких регулюються відносини у сфері економіки.

2. Прийняття ГК України було необхідним і важливим кроком у розбудові правової системи України, яка стала однією з перших країн СНД, де підприємницькі, комерційні відносини регулюються спеціальним кодексом, для забезпечення взаємодії державного регулювання економіки та ринкової саморегуляції, встановлення більш стабільних і чітких «правил гри» в економіці.

3. ГК України має на меті сприяти діловій активності суб'єктів господарювання, розвитку підприємництва та на цій основі - підвищенню

ефективності суспільного виробництва, його соціальної спрямованості.

4. Досвід України у сфері кодифікації господарського законодавства береться до уваги зарубіжними країнами, які тільки починають приймати свої Комерційні (Економічні) Кодекси.

5. Скасування ГК України не є способом якісного оновлення законодавства, адже декодифікація матиме як наслідок розпорошення норм господарського законодавства по різним нормативно-правовим актам. Наявність великої кількості нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері економіки може призвести і до дублювання правових норм, і до різного правового регулювання одного і того самого питання.

6. На сьогодні рекодифікація є способом удосконалення господарського законодавства України. Так як кодифікація вважається одним із найбільш досконалих способів систематизації законодавства, то рекодифікація є тим способом, що дозволить удосконалити господарське законодавство України. За допомогою рекодифікації слід ліквідувати зі змісту ГК України відсилні та бланкетні норми і заповнити нормами прямої дії, а також включити до складу ГК України як окремі правові норми зі спеціальних законів, так й інтегрувати до ГК України окремі нормативно-правові акти, замість того, щоб штучно нагромаджувати зміст окремих нормативно-правових актів.

7. Саме ГК України, а не ЦК України, є тим нормативно-правовим актом, що має забезпечити у сфері регулювання господарських відносин зрозумілі, стабільні, послідовні, стійкі та чіткі умови здійснення господарської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 436—IV / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18—22. — Ст. 144.
2. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / за заг. ред. С. М. Грудницької. — К. : Центр учбової літератури, 2016. — 488 с.
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 436—IV. – Картка документа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/436-15>.
4. Присяжнюк А. А. Цивільний та Господарський Кодекси України: проблемні аспекти практичного застосування [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://minjust.gov.ua/m/str_4744.

5. Закірова С. Чергова спроба ліквідації Господарського Кодексу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2124:chergova-sproba-likvidatsiji-gospodarskogo-kodeksu-v-ukrajini&catid=8&Itemid=350.
6. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Пояснювальна записка до проекту закону від 13.05.2016 № 4666 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GH3LM00A.html.
7. Мамутов В. К. Хозяйственному кодексу Украины — десять лет. Экономико-правовые исследования в XXI веке: Хозяйственный кодекс Украины в системе правового обеспечения экономики (к 10-тилетию принятия) : Материалы Одиннадцатой международ. науч.-практ. интернет-конф. – Донецк. – 2013. – 236 с.
8. Подцерковний О., Беяневич О. Кодифікація економічного законодавства – вдосконалення на основі закордонного досвіду і аналізу вітчизняного застосування [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/article/267038>.
9. Предпринимательский кодекс Республики Казахстан от 29.10.2015 № 375-V // Казахстанская правда. – 2015. – № 210. – (28086).
10. Щербина В. С. Об опыте кодификации Хозяйственного законодательства в Украине / В. С. Щербина. // Вестник Института законодательства Республики Казахстан. – 2012. – № 3 (27). – С. 75-77.
11. Петренко П. Д. Грядут масштабные реформы судебной системы [Електронний ресурс] / П. Д. Петренко. — Режим доступу : <http://comments.ua/politics/485351-gryadut-masshtabnie-reformi-sudebnoy.html>.
12. Байдерін О. А. Чи збережемо Господарський Кодекс? [Електронний ресурс] / О. А. Байдерін // Закон і Бізнес. – 2016. – № 8 (1254). – Режим доступу : https://zib.com.ua/ua/print/121809-chergova_iniciativa_schodo_skasuvannya_gk_vualyue_zvedennya.html.
13. Устименко В. А. Господарський Кодекс України як здобуток вітчизняної наукової думки / В. А. Устименко, Р. А. Джабраїлов // Економіка та право. – 2017 – № 2 (47). – С. 4-10.
14. Погребняк С. П. Вирішення проблеми колізій права : автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.01 / С. П. Погребняк ; Нац. юрид. академія України ім. Я. Мудрого. – К., 2001. – 24 с.
15. Шимон С. І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн (Курс лекцій) : навч. посібник / С. І. Шимон. – К. : КНЕУ, 2004. – 220 с.

References:

1. Hospodarskyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003 roku No. 436—IV / Verkhovna Rada Ukrainy // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. — 2003. — No. 18-22. — St. 144.
2. Naukovo-praktychnyi komentar Hospodarskoho kodeksu Ukrainy / za zah. red. S. M. Hrudnytskoi. — К. : Tsentр uchbovoi literatury, 2016. — 488 p.
3. Hospodarskyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003 roku No. 436—IV. – Kartka dokumenta [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/436-15>.
4. Prysiazhniuk A. A. Tsyvilnyi ta Hospodarskyi Kodeksy Ukrainy: problemni aspekty praktychnoho zastosuvannya [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu : https://minjust.gov.ua/m/str_4744.
5. S. Zakirova, Chergova sproba likvidatsii Hospodarskoho Kodeksu v Ukraini [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu : http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2124:chergova-sproba-likvidatsiji-gospodarskogo-kodeksu-v-ukrajini&catid=8&Itemid=350.
6. Pro tovarystva z obmezhenoiu ta dodatkovoiu vidpovidalnistiu : Poiasniuvalna zapyska do proektu zakonu vid 13.05.2016 No. 4666 [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GH3LM00A.html.
7. V. K. Mamutov, Khoziaistvennomu kodeksu Ukraini — desiat let. Ekonomyko-pravovye yssledovaniya v XXI veke: Khoziaistvennyi kodeks Ukraini v systeme pravovoho obespecheniia ekonomyky (k

10-tyletyiu pryniatyia) : Materyali Odynnadtsatoi mezhdunarod. nauch.-prakt. ynternet-konf. – Donetsk. – 2013. – 236 p.

8. O. Podtserkovnyi, Kodyfikatsiia ekonomichnoho zakonodavstva – vdoskonalennia na osnovi zakordonnoho dosvidu i analizu vitchyznianoho zastosuvannia [Elektronnyi resurs] / O. Podtserkovnyi, O. Belianevych. — Rezhym dostupu : <http://www.golos.com.ua/article/267038>.

9. Predprynymatelskyi kodeks Respublyky Kazakhstan ot 29.10.2015 No. 375-V // Kazakhstanskaia pravda. – 2015. – No. 210. – (28086).

10. V. S. Shcherbyna, Ob opite kodyfikatsyy Khoziaistvennoho zakonodatelstva v Ukrainy / V. S. Shcherbyna // Vestnyk Ynstytuta zakonodatelstva Respublyky Kazakhstan. – 2012. – No. 3 (27). – Pp. 75-77.

11. P. D. Petrenko, Hriadut masshtabnie reformi sudebnoi systemi [Elektronnyi resurs] / P. D. Petrenko. – Rezhym dostupu : <http://comments.ua/politics/485351-gryadut-masshtabnie-reformi-sudebnoy.html>.

12. O. A. Baiderin, Chy zberezheмо Hospodarskyi Kodeks? [Elektronnyi resurs] / O. A. Baiderin // Zakon i Biznes. – 2016. – № 8 (1254). – Rezhym dostupu : https://zib.com.ua/ua/print/121809-cherhova_iniciativa_schodo_skasuvannya_gk_vualyue_zvedennya.html.

13. V. A. Ustymenko, Hospodarskyi Kodeks Ukrainy yak zdobutok vitchyznianoï naukovoï dumky / V. A. Ustymenko, R. A. Dzhabrailov // Ekonomika ta pravo. – 2017 – No. 2 (47). – Pp. 4-10.

14. S. P. Pohrebniak, Vyrishennia problemy kolizii prava : avtoref. dys...kand. yuryd. nauk : 12.00.01 / S. P. Pohrebniak ; Nats.yuryd.akademiia Ukrainy im. Ya. Mudroho. – K., 2001. – 24 p.

15. S. I. Shymon, Tsyvilne ta torhove pravo zarubizhnykh krain (Kurs leksiï) : navch.posibnyk / S. I. Shymon. – K. : KNEU, 2004. – 220 p.